

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินการตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยกลุ่มประชากร คือ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3 และ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 42 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาส่วนใหญ่คือนักเรียนสูบบุหรี่ มากที่สุด ในขณะที่การดำเนินการตามมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติด โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีการดำเนินการตามกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ใน 7 ข้อ คือด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก ด้านการพัฒนาการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร การจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดและด้านการติดตามและประเมินผล โดยโรงเรียนแต่ละขนาดมีการดำเนินกิจกรรมครบถ้วนตามกระบวนการที่กำหนด ซึ่งปฏิบัติตั้งแต่ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จนถึง 3 ครั้งขึ้นไป ทั้งนี้ พบว่า ขนาดของโรงเรียนไม่ส่งผลให้การดำเนินการตามมาตรการแตกต่างกัน ในเกือบทุกด้าน มีเพียงด้านการศึกษาเผยแพร่ความรู้ ในเรื่องการผลิตสื่อการสอน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อการป้องกันยาเสพติด เพื่อเผยแพร่ กับนักเรียนและชุมชนเท่านั้น โดยพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดใหญ่พิเศษมีการปฏิบัติมากกว่าขนาดกลาง

การดำเนินการตามมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2547 ทุกขนาดโรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางนโยบายของกระทรวงศึกษาเช่นเดียวกัน โดย

ดำเนินกิจกรรม ด้านการจัดบริการให้คำปรึกษา ด้านการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน ด้านส่งนักเรียนไปยังสถานบำบัด ด้านการเฝ้าระวัง ด้านกิจกรรมเข้าค่าย ด้านบรรพชาสามเณร ด้านการปฏิญาณหรือสาบานตน ด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งพบว่าโรงเรียนทั้งสามขนาดมีการดำเนินการตามมาตรการไม่แตกต่างกัน ในเกือบทุกด้าน มีเพียงด้านกิจกรรมเข้าค่ายในเรื่องการจัดกิจกรรมเข้าค่ายฟื้นฟูจิตใจและเหนี่ยวนำพฤติกรรมของนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดโดยอาศัยแนวทางกีฬาหรืออื่นๆ เพื่อให้ให้นักเรียนกลับคืนสู่ภาวะปกติเท่านั้นที่พบว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่พิเศษมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และด้านการติดตามการประเมินผลในเรื่องการแสวงหาแนวความคิดหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ที่พบว่า โรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ

สำหรับปัญหา อุปสรรค การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาพบว่าส่วนใหญ่คือครูไม่มีเวลาว่างจากการสอนและและงานที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม รองลงมาคือนักเรียนไม่มีเวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรม และขาดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในขณะที่ความร่วมมือและการประสานงานในสถานศึกษานั้น พบว่าเป็นปัญหาที่พบน้อยที่สุด ส่วนข้อเสนอแนะในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสรุปได้ว่าโรงเรียนควรจัดให้นักเรียน ครู อาจารย์ ได้รับข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติด จัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนให้มากขึ้นโดยผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนกำหนดกิจกรรมไว้ในแผนหรือโครงการของโรงเรียน สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาด สวยงาม มีความปลอดภัย โดยการจัดสวนหย่อม จัดซุ้มม้านั่ง ตกแต่งบริเวณใต้อาคารเรียนเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนั้นครู อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งเป็นที่พึ่งและเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียน โรงเรียนควรมีการประสานขอความร่วมมือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารและมาตรการใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาในโรงเรียนต่อไปและผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดงานหรือโครงการเกี่ยวกับการดำเนินการและป้องกันปัญหายาเสพติดไว้เป็นโครงการสำคัญ มีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ส่งผลให้โรงเรียนปลอดจากยาเสพติดเป็นที่ยอมรับและได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองในการที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา

The purposes of this research were to study and compare the states of drug problems and measures taken for their prevention and solution including problems of an obstacles for implementing those measures in basic education schools under the Office of Bangkok Metropolis Educational Service Area, Zone 3. The research population consisted of 42 Third and Fourth Stages basic education schools under the Office of Bangkok Metropolis Educational Service Area, Zone 3. The employed research instrument for this study was a questionnaire.

Research findings were as follows: The most prevalent drug problem in basic education schools was that of cigarette smoking. As for the measures for prevention of drug problems, schools of all sizes, namely, extra-large, large, and medium sized schools took actions following the seven measures stated in the Ministry of Education's policy. These measures were the provision of education and dissemination of knowledge, development of environment and alternative activities, development of administration and management, development of personnel, creation and development of information system, campaigns for drug prevention, and follow-up and evaluation. Schools of each size took actions in compliance with all the set measures and practiced the measures from 1 – 3 times each semester. It was found that schools of different sizes did not significantly differ in their practice in almost all measures, excepting that of provision of education and dissemination of knowledge in the item of production of instructional media and printed materials for distribution to students and the community in which extra-large and large schools practiced more than medium sized schools.

In the 2004 academic year, schools of all sizes also took actions in compliance with the solution measures specified in the policy of the Ministry of Education. Actions were taken on the following measures: provision of counseling services, the use of peer activities, sending addicted students to rehabilitation centers, watching out for drug addiction cases, camping activities, novices' ordination, having students take an oath or make a resolution, and follow-up and evaluation. Schools of different sizes did not differ in their practice in almost all measures, excepting the organizing of camping activities for mental recuperation and modification of the student's drug addicted behaviors via sports activities and others in which medium sized and extra-large schools practiced more than large schools.

As for problems or obstacles for prevention and solution of drug problems in school, it was found that the most mentioned problem or obstacle was the lack of free time from teaching and other regular work under responsibility making it difficult to organize drug prevention or solution activities, followed by the lack of free time on the part of students for participation in activities, and problems concerning cooperation among the school, parents, and the community. On the other hand, cooperation and coordination within school was found to be the smallest problem. As for recommendations for prevention and solution of drug problems in school, it could be concluded that the school should provide for students and teachers to receive information on harmful effects of narcotics, organize more activities in campaigning for drugs prevention in cooperation with the parents and community, the school administrator should provide supports and include drug preventing activities in the school projects and plans, students should be encouraged to show off their abilities, the school environment and atmosphere should be kept pleasant, clean, and safe with the arrangement of mini-gardens, benches, and recreation areas on the grounds beneath classroom buildings. Besides, teachers should act as good models and provide helps and care for students when they encounter problems. The school should coordinate with and ask for cooperation from concerned agencies and other schools for exchange of information and new measures for school development. Finally, the school administrator should give prime importance to the work or projects on drug prevention and solution, with continuous monitoring and follow-up that will result in the school being free of drugs and gaining acceptance and trust from parents who will be more willing to send their children to attend the school.